

Stadswerk

Gedragscode soortbescherming gemeenten

Wet natuurbescherming

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland,
19 januari 2021

Inhoud

Wettelijk kader

Proces naar goedkeuring

Wijzigingen ten opzichte van vorige gedragscodes

Aandachtspunten bij gebruik gedragscode

Toekomstige ontwikkelingen

Wet natuurbescherming

Opvolger Flora- en faunawet, Boswet en Natuurbeschermingswet, januari 2017

Doel van de wet:

de bescherming van in het wild levende dieren en planten met het oog op instandhouding van de soorten

Bevoegd gezag

De minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit is bevoegd gezag als het gaat om goedkeuring van gedragscodes

RVO is de uitvoerende dienst van het ministerie van LNV en toetst de ingediende gedragscodes aan de Wet natuurbescherming

Provincies hebben adviserende rol (IPO) bij goedkeuring en zijn het bevoegd gezag voor handhaving

Zorgplicht

Artikel 1.11 Wet natuurbescherming

Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.

Deze zorg houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor de genoemde gebieden of soorten:

- a. dergelijke handelingen achterwege laat;
- b. indien dat redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen;
- c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming

Vogels (art. 3.1)

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van deze vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van deze vogels te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden deze vogels opzettelijk te storen.
5. Het verbod op opzettelijk storen is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming

Europees beschermde soorten (art. 3.5)

1. Het is verboden in het wild levende dieren van deze soorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden deze dieren opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van deze dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze dieren te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van deze soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming

Nationaal beschermde soorten (art. 3.10)

Betreft zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers en vaatplanten.

Het is verboden:

- in het wild levende dieren van deze soorten opzettelijk te doden of te vangen;
- de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
- vaatplanten van deze soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Wat is een gedragscode?

Een document waarin een initiatiefnemer zelf beschrijft hoe in het werk schade aan beschermde planten en dieren voorkomen kan worden of tot een minimum kan worden beperkt.

Als de gedragscode door de minister van LNV is goedgekeurd geldt vrijstelling van de verbodsbepalingen, voor de in de gedragscode genoemde werkzaamheden.

Gedragscodes zijn bevoegdheid van minister van LNV

De Wnb biedt meer mogelijkheden voor gebruik gedragscodes:
ook Vogel- en Habitatrictlijnsoorten kunnen onder een gedragscode ruimtelijke ontwikkeling of inrichting vallen.

Toetsingscriteria

Vogels en Europees beschermde soorten

- er is geen andere bevredigende oplossing;
- er is een wettelijk belang aanwezig; en
- Werkzaamheden leiden niet tot een verslechtering van de staat van instandhouding van de aangetroffen soort(en)

Bovendien moet een gedragscode

- Voldoende concreet zijn
- Waarborg bevatten dat werkzaamheden geen wezenlijke invloed hebben op beschermde soorten
- Voorzorgsmaatregelen bevatten die schade aan beschermde soorten zoveel mogelijk voorkomen of beperken

Proces tot goedkeuring (1)

2017

Eerste overleggen over gedragscode ruimtelijke ontwikkeling en inrichting

2018

- Soortenlijst van RVO als basis, afspraak om concrete maatregelen op te nemen
- Veel overleg tussen betrokkenen: Stadswerk, RVO, LNV, IPO maar ook met Klankbordgroep Stadswerk

2019

- Toevoeging van bestendig beheer en onderhoud
- Veel overleg en aanpassingen in teksten, vooral over maatregelencatalogus

Proces tot goedkeuring (2)

Juli 2020

Ontwerp-goedkeuringsbesluit, start inzageperiode

Sep. 2020

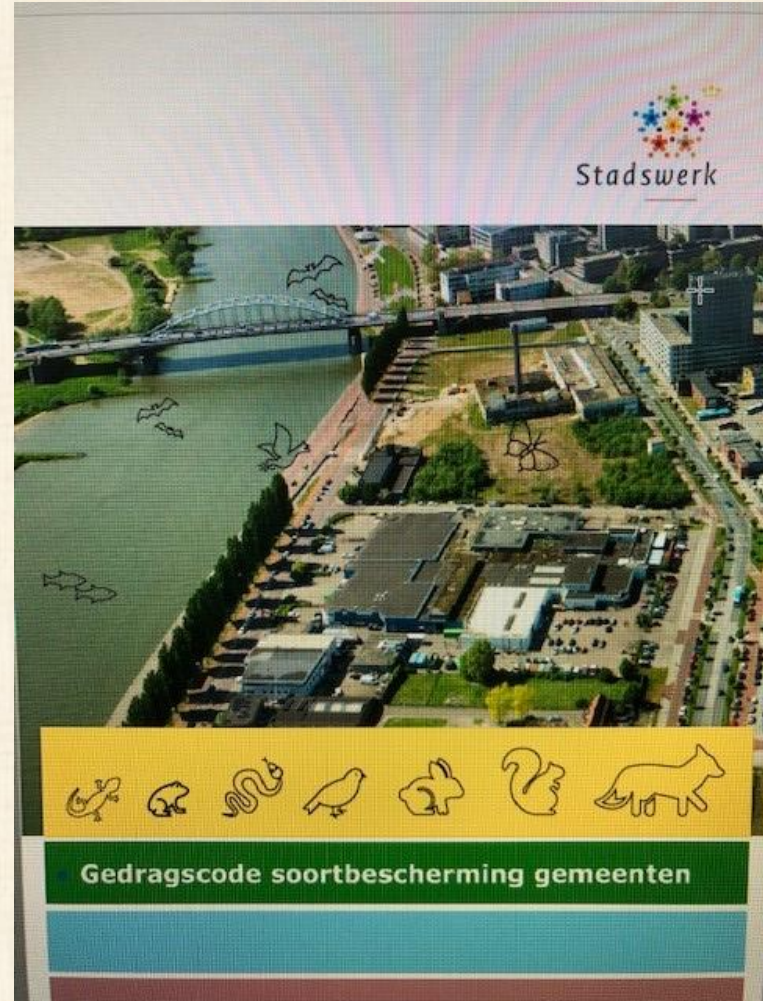
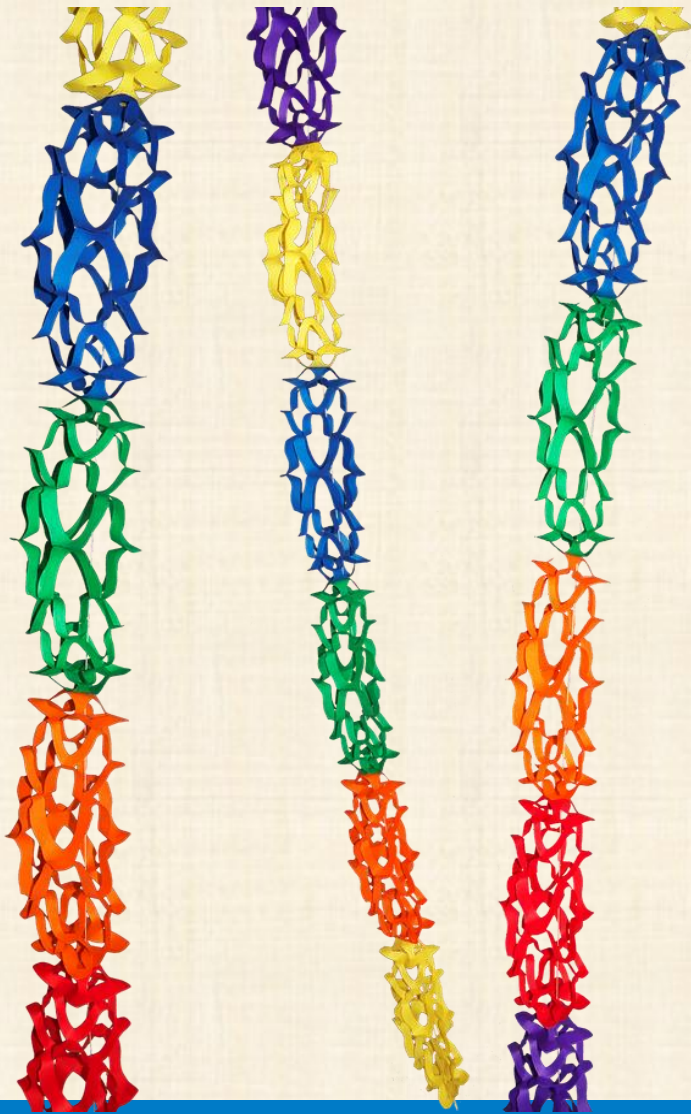
Zienswijzen ontvangen van 5 instanties

Okt. 2020

Behandeling zienswijzen

Dec. 2020

Publicatie definitief goedkeuringsbesluit met aangepaste gedragscode en reactie op zienswijzen

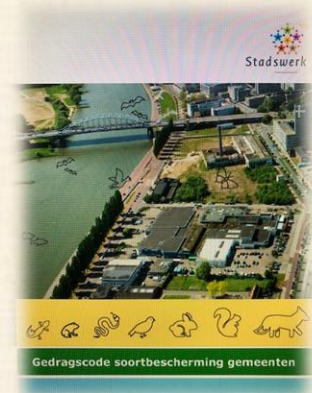

Voor wie is deze gedragscode?

Deze gedragscode is opgesteld voor werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud én werkzaamheden in het kader van een ruimtelijke ingreep, die voortvloeien uit de taken die gemeenten hebben.

Er kan met deze gedragscode worden gewerkt door gemeenten of door partijen die werken onder regie van of in opdracht van een gemeente.

Wat is er nu veranderd?

- Er is nu één gedragscode voor gemeenten in Nederland, waarin zowel werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud als kleinschalige werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting zijn opgenomen
- Er is een uitgebreide maatregelencatalogus opgenomen in de gedragscode van concreet te nemen maatregelen
- Er geldt een meldplicht bij ruimtelijke ingrepen bij het bevoegd gezag (betreffende provincie)
- Er is een monitoringsopgave voor gebruikers
- Handhaving is taak van provincie

Aandachtspunten gebruik code:

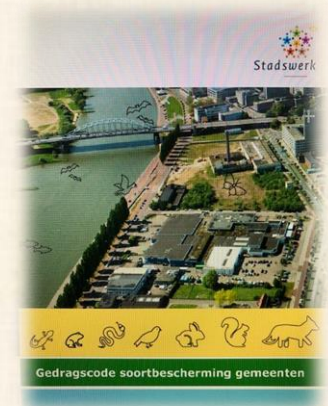
- een gedragscode is geen vrijbrief: er moet worden voldaan aan alle voorwaarden
- Voorafgaand aan de werkzaamheden moet een inventarisatie worden gedaan
- Er dient een ecologisch deskundige te worden betrokken
- Er moeten voldoende maatregelen worden genomen om schade te voorkomen dan wel te beperken
- Er moet een Ecologisch Werkprotocol worden opgesteld dat ter plekke aanwezig is tijdens uitvoering

Kortom, werk

Aantoonbaar
en
conform

de gedragscode

Toekomst

- Gedragscode is geldig tot 1 juni 2023
- Controleren aan beleidsregels
- Omzetten gedragscode naar Omgevingswet per 1 juni 2023
- Goedkeuring wordt dan verlengd met 5 jaar

Bedankt voor uw aandacht

©flowartstation.com

Veel succes

Gedragscode soortbescherming gemeenten

De nieuwe inhoud

Marieke Teunissen, Ronny Sprong, Rob Borst

INHOUD

1. Opzet gedragscode – [Marieke Teunissen](#)
2. Opgenomen maatregelen – [Ronny Sprong](#)
3. Ecologisch werkprotocol – [Ronny Sprong](#)
4. Handboek soortbescherming – [Rob Borst](#)

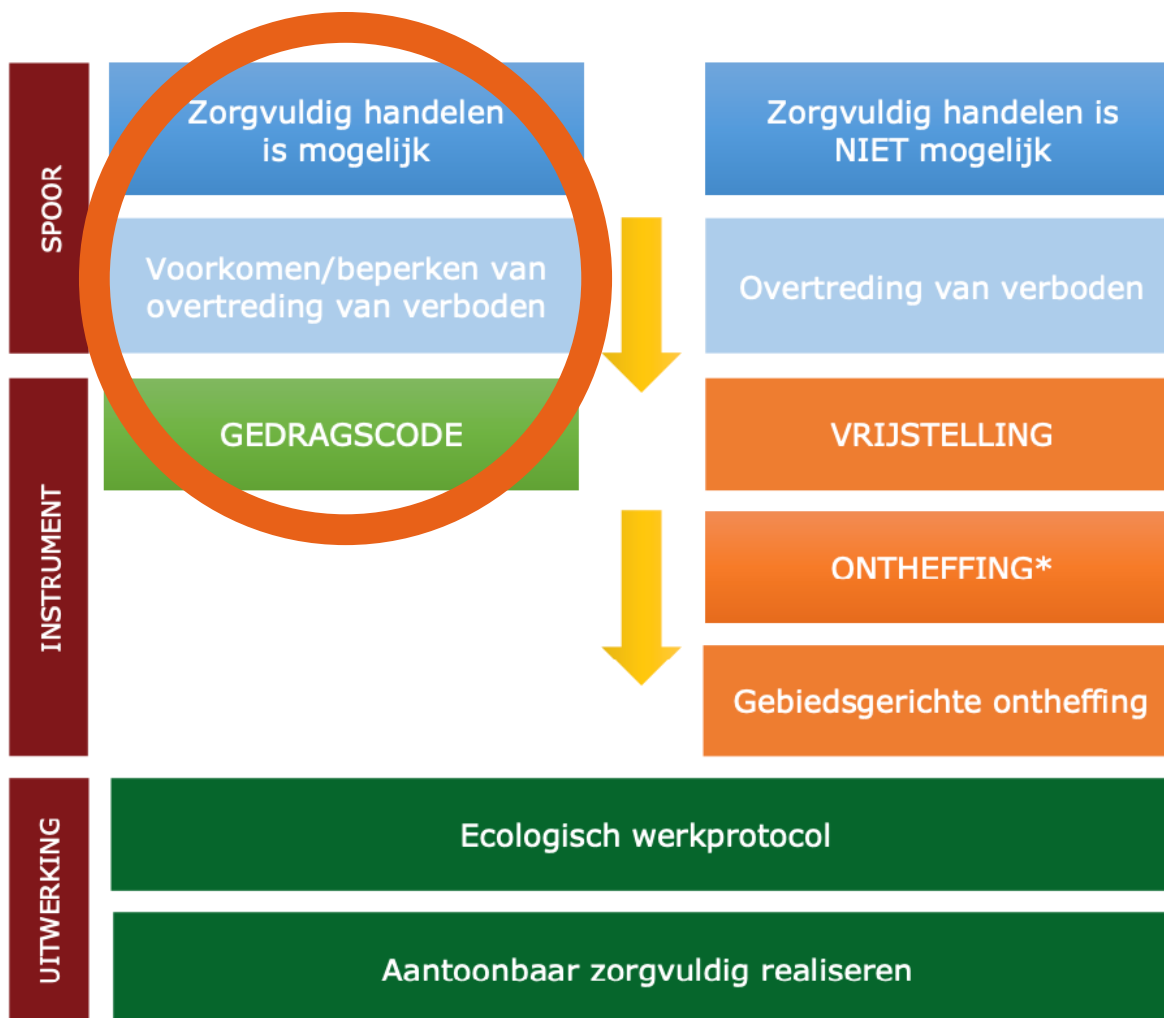

OPZET GEDRAGSCODE

Stadswerk

Wettelijke taken (gemeenten)

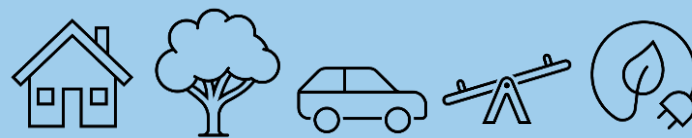
NATUUR

- * Behouden en functioneel houden van aanwezige vaste rust en verblijfplaatsen van beschermde soorten

MENSEN

- * Functioneel houden van gebouwen, infrastructuur, terreinen

Opbouw gedragscode Stadswerk

Gedragscode sector

Goedkeurings
besluit LNV

Opbouw gedragscode Stadswerk

Gedragscode sector

Goedkeurings
besluit LNV

Leg inzet
gedragscode in
organisatie
vast, zie
HANDBOEK

Opbouw gedragscode Stadswerk

Oplegnotitie

*(gemeente werkt uit;
verbinding eigen
beleid en
opplussen)*

**Gedragscode
sector**

Goedkeurings
besluit LNV

Leg inzet
gedragscode in
organisatie
vast, zie
HANDBOEK

Opbouw gedragscode Stadswerk

Oplegnotitie

(gemeente werkt uit;
verbinding eigen beleid en
opplussen)

Gedragscode sector

Goedkeurings
besluit LNV

Ecologisch
werkprotocol

(gemeente of
bedrijf werkt uit;
verbinding praktijk
= **verplicht**)

Was
'plan van
aanpak'

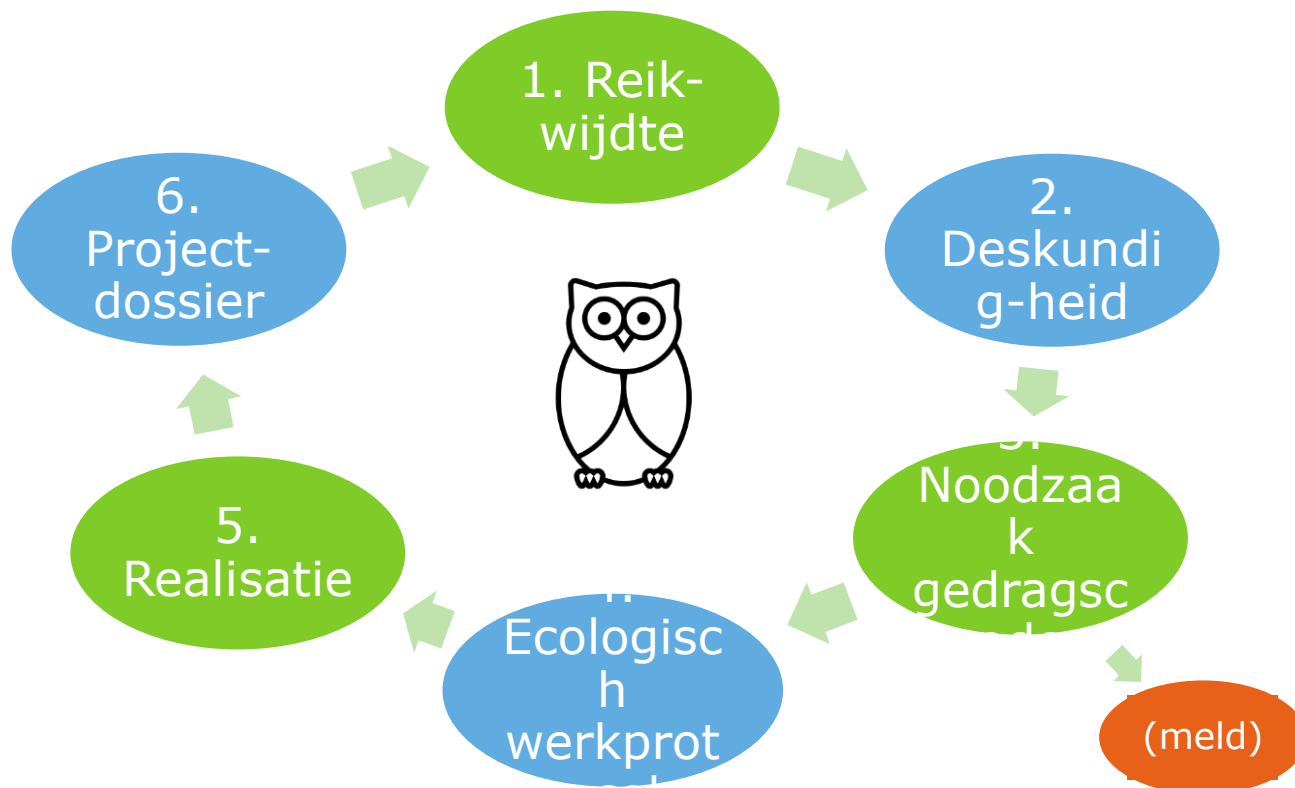
Leg inzet
gedragscode in
organisatie
vast, zie
HANDBOEK

Inhoud gedragscode

- * INTRODUCTIE
 1. Inleiding
 2. Inzetbereik
- * DEEL I
 3. Werkproces ROI
 4. Maatregelen ROI
- * DEEL II
 5. Werkproces BBO
 6. Maatregelen BBO
- * BIJLAGEN

Gebruik gedragscode in 6 stappen

Reikwijdte in de praktijk

Reikwijdte gedragscode + belang project/werk

Reikwijdte in de praktijk

Reikwijdte gedragscode + belang project/werk

BBO

- * Check soortenlijst
- * Voorkomen en beperken voor vrijwel alle soorten

Reikwijdte in de praktijk

Soortenlijst A: beschermde soorten anders dan vogels						
	Soortnaam	Status RL	Wet natuur- bescherming	HR, bijlage	R&V	Inzet gedrags- code
ZOOGDIEREN (excl vleermuizen)						
1	Aardmuis		Ja, paragraaf 3.3		4	Vrijgesteld
2	Bever		Ja, paragraaf 3.2	II & IV	1	Voorkomen
3	Boommarter		Ja, paragraaf 3.3	V	1	Voorkomen
4	Bosmuis		Ja, paragraaf 3.3		4	Vrijgesteld
5	Bruinvis		Ja, paragraaf 3.2			Nvt
6	Bunzing	KW	Ja, paragraaf 3.3	V	3	Beperken* ⁶
7	Damhert		Ja, paragraaf 3.3		4	Voorkomen
8	Das		Ja, paragraaf 3.3		1	Voorkomen
9	Dwergmuis		Ja, paragraaf 3.3		3	Vrijgesteld
10	Dwergspitsmuis		Ja, paragraaf 3.3		4	Vrijgesteld
11	Edelhert		Ja, paragraaf 3.3		4	Voorkomen
12	Eekhoorn		Ja, paragraaf 3.3		3	Beperken
13	Egel		Ja, paragraaf 3.3		3	Beperken*

Reikwijdte in de praktijk

Reikwijdte gedragscode + belang project/werk

BBO

- * Check soortenlijst
- * Voorkomen en beperken voor vrijwel alle soorten

ROI

- * Check soortenlijst + reikwijdte
- * Voorkomen voor alle soorten en beperken voor een aantal soorten

OPGENOMEN MAATREGELEN

Maatregelen in de gedragscode

- * Maatregelen die voorkomen dat verbodsbepalingen worden overtreden
- * Maatregelen die, wanneer voorkomen niet mogelijk is, zorgen dat negatieve effecten worden beperkt

Hier bied de gedragscode vrijstelling voor

Indeling maatregelen-catalogi

	Categorie	ROI	BBO
	Gebouwen en werken	✓	✓
	Houtige begroeiingen	✓	✓
	Kruidige begroeiingen en onbegroeid terrein	✓	✓
	(Half)verhardingen en terreinmeubilair	✓	✓
	Water en oevers	✓	✓

Ruimtelijke ontwikkeling of inrichting (ROI)

Bestendig beheer of onderhoud (BBO)

1 gedragscode voor alle werkzaamheden in de fysieke buitenruimte

Indeling maatregelen

Van zorgvuldig naar minder zorgvuldig

Voorkomen

- A. Aanbrengen van een beschermingszone en er buiten werken
- B. Binnen beschermingszone buiten kwetsbare periode werken
- C. Binnen beschermingszone binnen kwetsbare periode werken, maar niet verstoren

Beperken

- D. Binnen beschermingszone met geringe (tijdelijke) aantasting

Alleen bij
noodzaak o.a.
wettelijk belang

Maatregelen voor soortgroepen

Specifieke
soorten
uitgelicht

 Vogels	 Vleermuizen	 Overige zoogdieren	 Amfibieën	 Reptielen
 Vlinders	 Libellen	 Kevers	 Weekdieren	 Planten

Voorbeeld maatregelen BBO

Koloniebroeders, roofvogels en uilen, excl. kiekendieven en velduil

Voor locaties die jaarrond worden gebruikt of waar elk jaar naar toe wordt teruggekeerd geldt dat deze functies het hele jaar niet mogen worden aangetast. Het gaat hierbij om onder andere reigerachtigen en roek en nesten en rustlocaties van roofvogels en uilen, die gebruik maken van houtige begroeiingen.

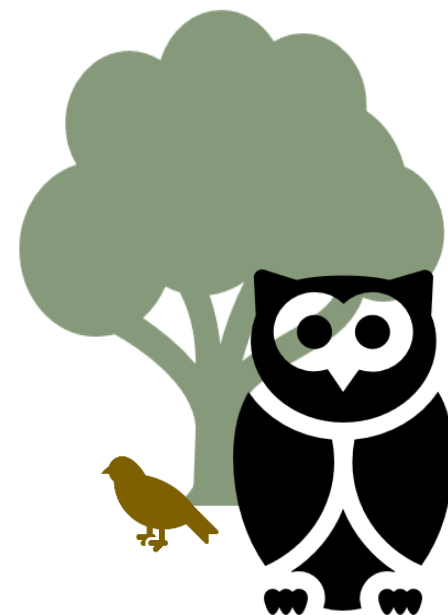
- A** Nestbomen en de directe omgeving markeren zodat deze locatie zijn functie als broed- en rustlocatie behoudt. Voor (rans)uilen geldt het behoud van roestplaatsen.

Huismus en ringmus

- A** Struiken die worden gebruikt als vaste rust- en schuillocatie en daarmee een essentieel onderdeel vormen van het leefgebied, markeren en behouden. Snoei van dergelijke begroeiing wordt zo uitgevoerd dat deze als rust- en schuilfunctie behouden blijven.

Steenuil

- B** Knot- en fruitbomen die deel uitmaken van essentieel leefgebied van de steenuil worden gefaseerd gesnoeid, waarbij per jaar in een bomenrij maximaal 50% van de bomen wordt geknot en oude fruitbomen behouden blijven.

Voorbeeld maatregelen ROI

Eekhoorn

- A** Essentiele onderdelen van het leefgebied worden gemarkeerd en worden ontzien. Dit betreft bomen met eekhoornnesten en belangrijke voedselbomen. De beschermingszone wordt bepaald op basis van functionaliteit en verstoringsvrije afstand.
- B** Werkzaamheden in de buurt van eekhoornnesten worden uitgevoerd buiten de voortplantingsperiode van eekhoorn. De voortplantingsperiode is van januari tot en met augustus. Nesten blijven behouden. Binnen de verstoringsvrije afstand wordt specifiek zorgvuldig gehandeld (bv. inzet 1 persoon met geluidsarm gereedschap met een beperkte aanwezigheid).
- D** Reservenesten van eekhoorn mogen alleen worden verwijderd wanneer door een ecologisch deskundige is vastgesteld dat het nest niet in gebruik is en in de omgeving voldoende alternatieve nestbomen beschikbaar zijn. Binnen het leefgebied van de eekhoorn (enkele hectares) mag maximaal 25% van de voedselbomen worden verwijderd. Door het verwijderen van voedselbomen mogen geen voedseltekorten ontstaan. Een ecologisch deskundige dient dit te bepalen.

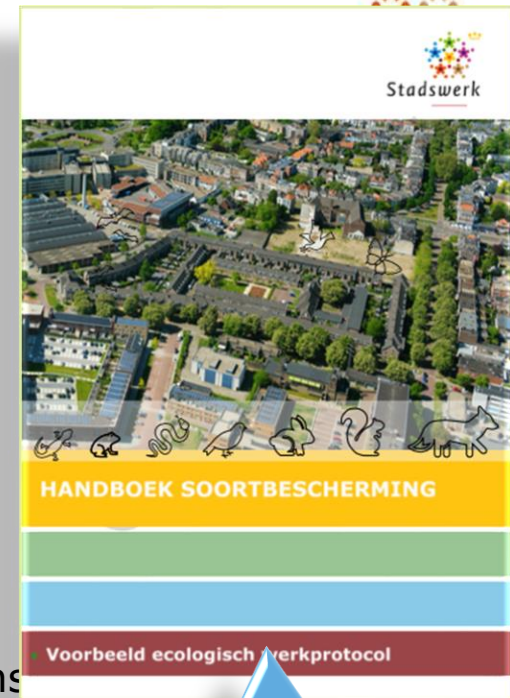
ECOLOGISCH WERKPROTOCOL

Standaard ecologisch werkprotocol

**Format
beschik-
baar**

- * Algemene werkschrijving
- * Risicoanalyse => is het werk uitvoerbaar door voorkomen of beperken?
- * Risicomanagement => werken volgens catalogus en ecologisch werkprotocol
- * Verzamelen en uitwisselen van soortgegevens
- * Communicatie (taakverdeling, overleg, evaluatie)

**Zie
voorbeeld
in
HANDBOEK**

HANDBOEK SOORTBESCHERMING

INHOUD HANDBOEK SOORTBESCHERMING

**Gedrag
-code
gratis**

Zie
www.stadswerk.nl

INHOUD HANDBOEK SOORTBESCHERMING

**Gedrag
-code
gratis**

Zie
www.stadswerk.nl

INHOUD HANDBOEK SOORTBESCHERMING

**Gedrag
-code
gratis**

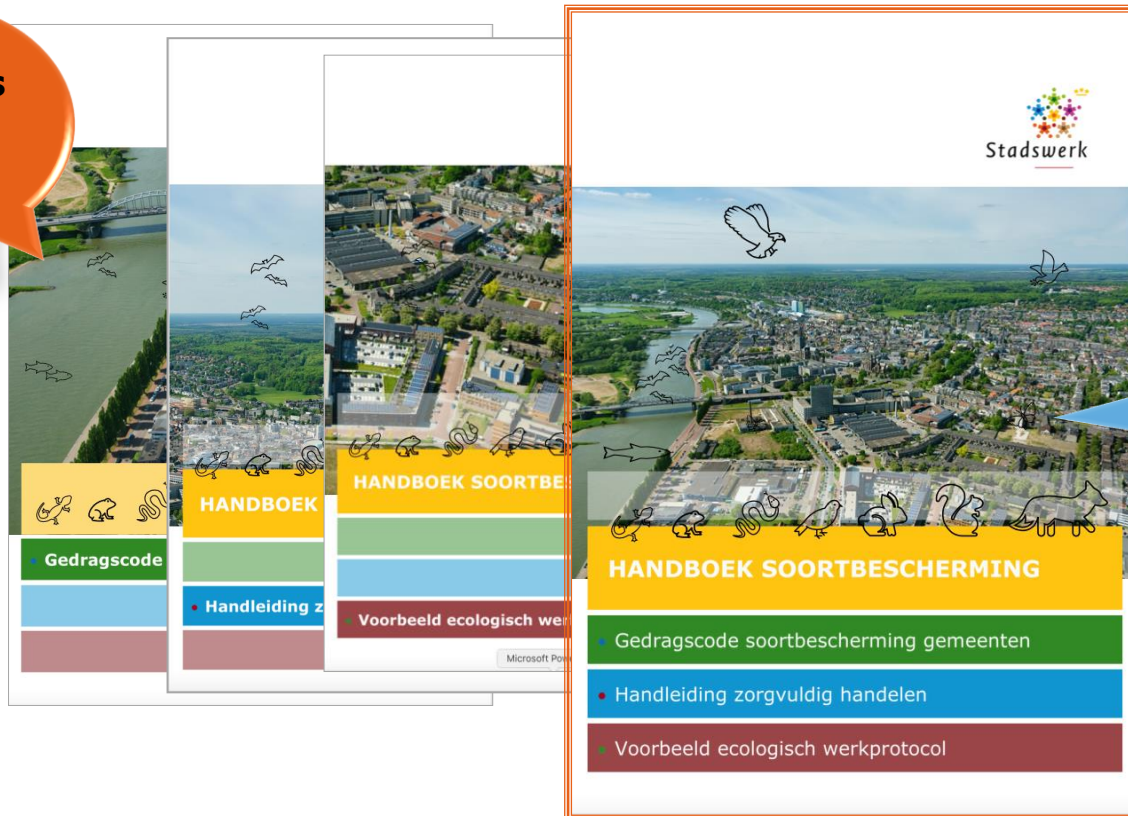

**Te bestellen
inclusief
2
verdiepend
Webinars**

Zie
www.stadswerk.nl

INHOUD HANDBOEK SOORTBESCHERMING

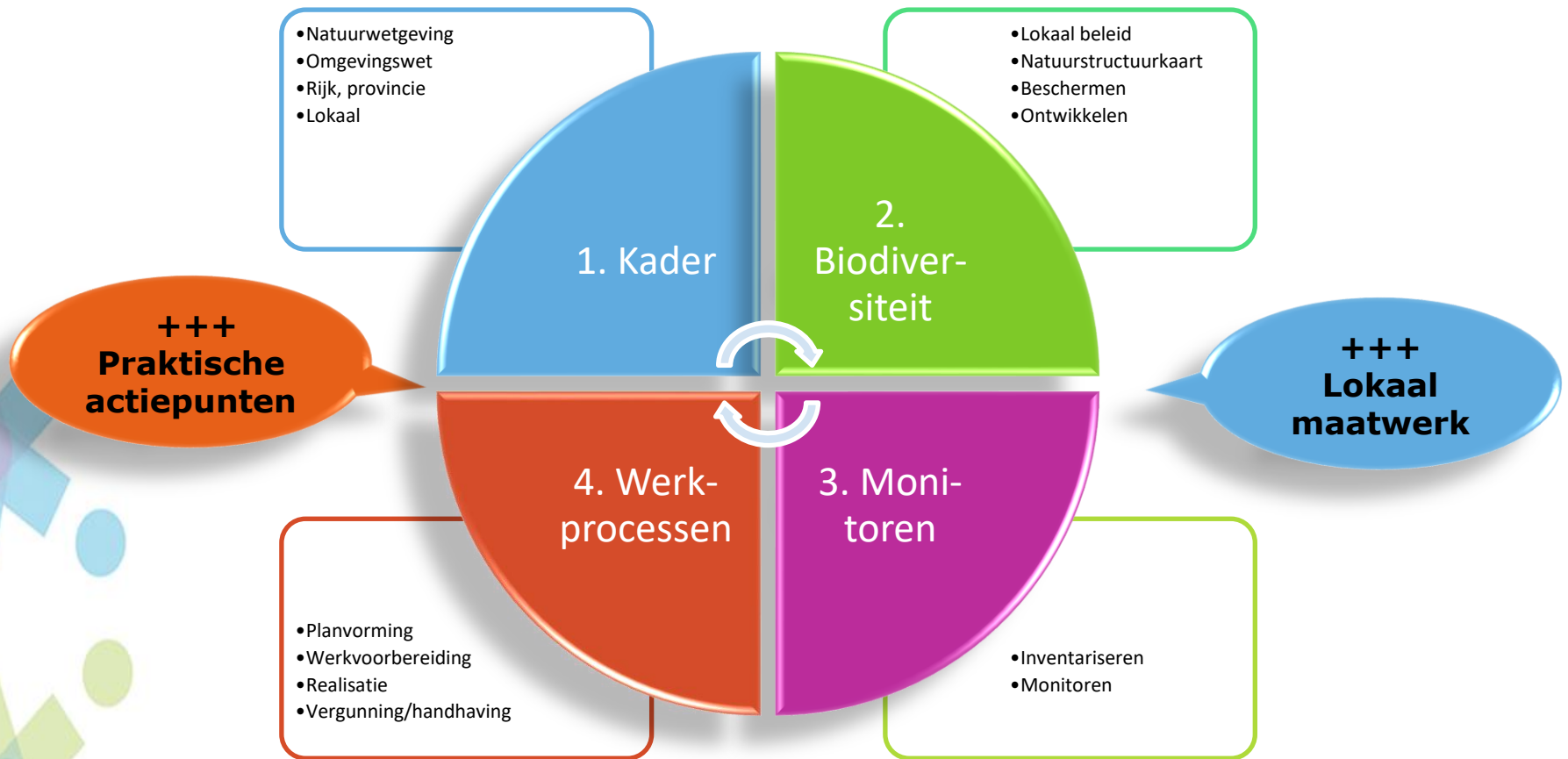
**Gedrag
-code
gratis**

**Te bestellen
inclusief
2
verdiepend
Webinars**

Zie
www.stadswerk.nl

Inhoud handleiding

Wat te doen in een notendop

1. **Vaststellen en implementeren gedragscode** (bestuurlijk, bestek)
2. Opstellen lokaal 'natuurbeleid'
3. Verzamelen en vastleggen lokale soortinformatie
4. Vertalen soortinformatie naar natuurstructuren (kaart)
5. **Uitwerken ecologisch werkprotocol** (per project of werk)
6. Melden van ruimtelijke ontwikkelingen bij provincie

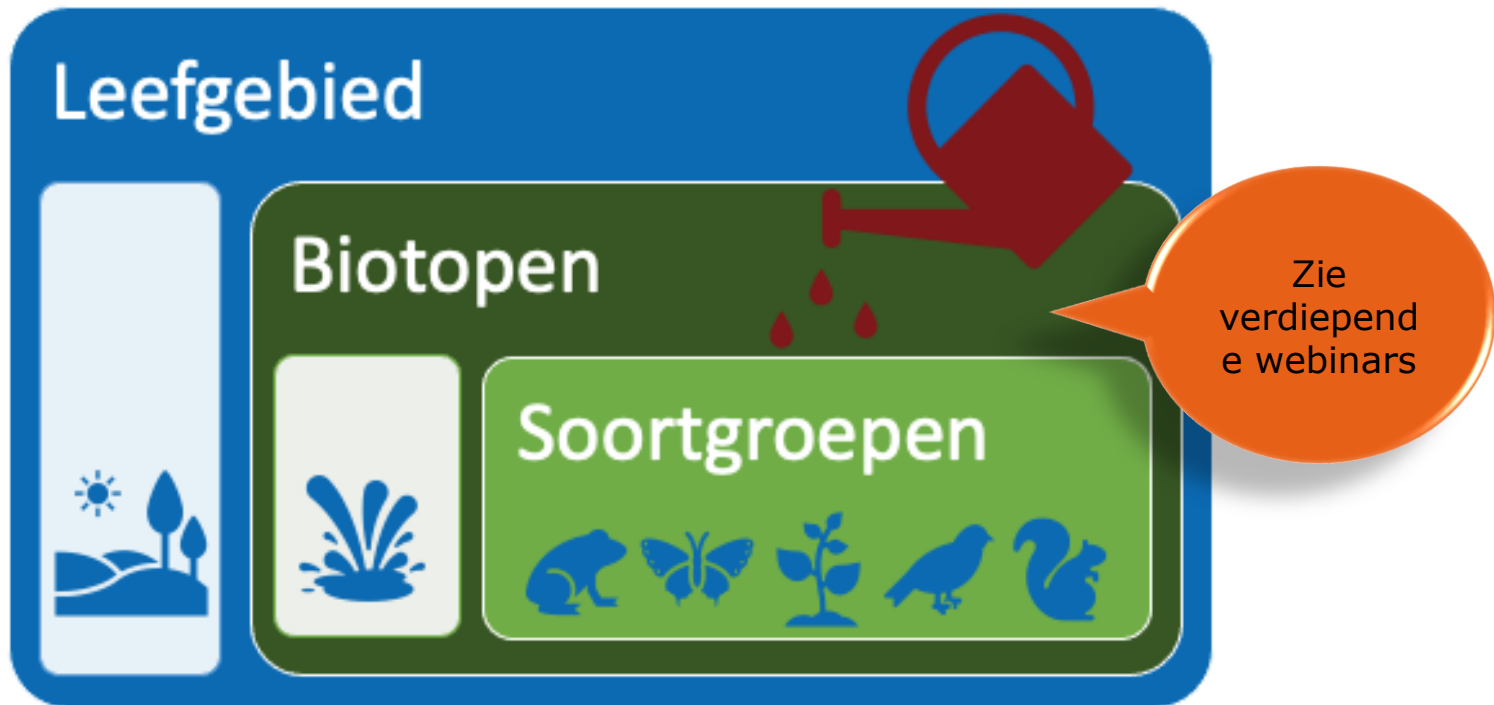

**Ook basis voor
natuur in
Omgevingsplan**

**Ook in
RAW
2020**

Kader uitwerking soortbescherming

Uitwerking soortbescherming

Hoe gaat u dit aanpakken?

Bedankt voor uw aandacht!

www.stadswerk.nl

'kennis, klankbord, inspire!'
www.stadswerk.nl